

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 grudnia 2017 r.

**o ustanowieniu roku 2018 Rokiem 100-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Jana Pawła II**

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II jest jednym z najstarszych uniwersytetów w Polsce. Jego idea zrodziła się w lutym 1918 r. wśród Polonii w Petersburgu z inicjatywy ks. Idziego Radziszewskiego, rektora tamtejszej Akademii Duchownej. W lipcu 1918 r. powołanie uniwersytetu katolickiego zaakceptowała konferencja biskupów polskich w Warszawie z udziałem nuncjusza apostolskiego Achillesa Rattiego. Pierwszym rektorem został mianowany ks. Idzi Radziszewski. Siedzibą Uczelni został Lublin. Pierwsza inauguracja roku akademickiego odbyła się 8 grudnia 1918 r. Dewizą Uczelni stało się hasło „Deo et Patriae” – „Bogu i Ojczyźnie”. Kanclerzem Uczelni zostawał aktualny biskup lubelski.

Ważnym wydarzeniem było uzyskanie przez Uniwersytet własnego gmachu (1921 r.), przy Alejach Raclawickich. W grudniu 1922 r. powołano Towarzystwo Uniwersytetu Lubelskiego (od 1928 r. zwane Towarzystwem Przyjaciół KUL), którego celem było szerzenie idei wyższych uczelni katolickich i finansowe wspieranie Wszechnicy Lubelskiej.

Baza materialna została ustabilizowana dzięki regularnym dotacjom pieniężnym z diecezji oraz dochodowi z Fundacji hr. Potulickiej. W 1934 r. powstało Towarzystwo Naukowe KUL, które prowadziło serię wydawnictw naukowych, organizowało (od 1935 r.) słynne „Tygodnie Społeczne”. W 1938 r. utworzono Instytut Wyższej Kultury Religijnej. Uniwersytet współpracował z ogólnopolskimi, a także zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Na mocy ustawy sejmowej z 9 kwietnia 1938 r. uzyskał pełne prawa nadawania doktoratów i przeprowadzania habilitacji na wszystkich wydziałach.

Znakomicie zapowiadający się rozwój Uniwersytetu (planowano zorganizowanie nowych wydziałów: filozofii, medycyny, nauk matematyczno-przyrodniczych, oraz szkoły dziennikarskiej) przerwał wybuch II wojny światowej. Niemcy zajęli gmach KUL na szpital wojskowy, zrabowali i zniszczyli dorobek Uczelni, więzili 15 profesorów, masowo

aresztowali studentów, wywożąc ich na przymusowe roboty do Niemiec lub do obozów koncentracyjnych. Mimo tych represji Uniwersytet prowadził tajne nauczanie.

Po wyzwoleniu Lublina spod okupacji niemieckiej, KUL wznowił działalność 21 sierpnia 1944 r. jako pierwszy uniwersytet w Polsce po II wojnie światowej. Pracę na KUL znalazło wielu profesorów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Najbardziej znamieną cechą Uniwersytetu w latach PRL było skoncentrowanie wysiłku na pracy dydaktycznej. W ten sposób KUL kształcił kadrę inteligencji, której brak dotkliwie odczuwała Polska po zdziesiątkowaniu tej grupy społecznej przez okupantów niemieckich i sowieckich.

Niestety, Kościół Katolicki i KUL stanowiły przeszkodę dla komunistycznych władz, dlatego różnymi metodami dążono do zahamowania rozwoju Uczelni, ograniczenia jej oddziaływania na społeczeństwo. W tym celu zarekwirowano i upaństwowiono Fundację Potulicką, ograniczono przyjmowanie kandydatów na I rok studiów, stopnie naukowe pracownicy musieli zdobywać na uczelniach państwowych. Często zwlekano z zatwierdzeniem habilitacji przez kilka, a nawet kilkanaście lat. Blokowano wyjazdy zagraniczne. Próbowano odciągnąć profesorów od pracy na KUL, proponując im lepiej płatne posady na uniwersytetach państwowych. Absolwentom KUL odmawiano zatrudniania w instytucjach państwowych. Traktowano KUL jako instytucję dochodową, zobowiązując ją do płacenia podatków.

Sytuacja Uniwersytetu poprawiła się na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych: powiększyła się kadra pracowników naukowych, powołano wiele nowych katedr oraz instytutów, szczególnie na Wydziale Teologicznym, nawiązano kontakty z wieloma uniwersytetami poza Polską.

KUL w okresie dominacji systemu totalitarnego, mimo różnorodnych nacisków i prześladowań, został wierny swemu zadaniu. Ocalił obiektywizm w nauce, odciął się od zniekształcania faktów i od zakłamej interpretacji rzeczywistości. Pracownicy odważnie przyznawali się do swoich przekonań katolickich.

Po 1989 r. rozpoczęła się era wolności dla katolickiej Uczelni. 14 czerwca 1991 r. Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej uchwaliły ustawę o przyznaniu KUL dotacji z budżetu państwa na bieżące potrzeby dydaktyczne i stypendia dla studentów według zasad dotyczących uczelni państwowych.

4 kwietnia 2005 r. Senat KUL podjął uchwałę o zmianie nazwy z „Katolicki Uniwersytet Lubelski” na „Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II”, a więc nadaniu Uczelni imienia jej wieloletniego Wykładowcy i Profesora. 2 grudnia 2008 r., w wyniku inicjatywy ustawodawczej Prezydenta, parlament Rzeczypospolitej Polskiej przyznał KUL-owi takie finansowanie jak wszystkim polskim uniwersytetom publicznym.

W ciągu swojej 100-letniej historii KUL stał się jednym z najważniejszych ośrodków myśli katolickiej, wpływając na kształt nauki i kultury polskiej, zyskując szerokie uznanie w kraju i za granicą. Dziś KUL kształci blisko 12 tysięcy osób na 41 kierunkach studiów. Jest uczelnią otwartą na cywilizacyjne i naukowe wyzwania współczesności. Obok teologii, filozofii, nauk społecznych, prawnych i humanistycznych rozwijane są nauki matematyczne i przyrodnicze, a studenci przygotowani są do pełnej i odpowiedzialnej pracy dla dobra Ojczyzny i Kościoła.

Mając na uwadze powyższe, Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia rok 2018 Rokiem 100-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

W/Z

Maria KOC

Wicemarszałek Senatu